

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий гуманітарний Інститут
Кафедра публічного та приватного права

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту

О.О. Пляшко
« » 2021

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Методологія та методика кримінологічних досліджень»

рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
ступінь вищої освіти	доктор філософії
галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Кваліфікація	доктор філософії з права
тип дисципліни	Вибіркова

Київ – 2021 рік

Розробник: к.ю.н., доцент Н.Є. Міняйло, доцент кафедри публічного та приватного права Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного та приватного права

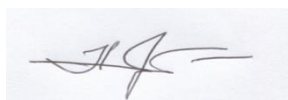
Протокол № 1 від «31 » серпня 2021 року

Завідувач кафедри публічного та приватного права

В.Ю. Швачка

Погоджено:

Гарант освітньої програми

М.П. Недюха

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Розподіл годин за навчальним планом		
Кількість кредитів:	3	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	90		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	2	Лекції:	12	8
Семестр:	4	Практичні заняття:	-	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	2	Семінарські заняття:	12	4
самостійна робота:	4	Самостійна робота:	66	78
Форма підсумкового контролю:	залік	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри (назва кафедри), які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою miniailo.nina@tnu.edu.ua.

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
Кримінальне право Кримінологія	Управління проектами та програмами

Мета вивчення дисципліни:

Основною метою вивчення дисципліни є ознайомлення слухачів з теоретичними проблемами кримінологічної політики; вивчення загального поняття і цільового призначення наукового методу, методики та методології наукового дослідження; вивчення і розуміння загальнонаукових методів, що використовуються у кримінологічних дослідженнях; вивчення методики проведення кримінологічного дослідження; знання стадій та програми кримінологічного дослідження; опанування слухачами системою соціологічних методів кримінологічного дослідження; усвідомлення необхідності кримінологічної експертизи нормативних актів; прогнозування стану та інших показників окремих видів злочинності та вивчення особливостей профілактики цих видів злочинності.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 1	Мати передові знання з права, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, та отримання нових знань у сфері права.
ПРН 2	Вільно презентувати та обговорювати, з фахівцями в галузі права і нефхівцями, результати досліджень, наукову та прикладну проблематику права, державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у провідних наукових виданнях.
ПРН 3	Розробляти та реалізовувати наукові проекти та нормативно-правові акти,

	розв'язувати значущі наукові проблеми права з врахуванням етичних, соціальних, економічних, соціологічних та інших аспектів.
ПРН 4	Планувати та виконувати наукові дослідження в галузі права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних методів, методик з дотриманням норм професійної та академічної етики.
ПРН 6	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

Загальні та фахові компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК)				
	ПРН	ПРН	ПРН	ПРН
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН1	ПРН2	ПРН2	ПРН2
ЗК2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПРН1	ПРН3	ПРН2	ПРН3
ЗК 4 Формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.	ПРН4	ПРН3	ПРН4	ПРН4
Фахові (предметні) компетентності (ФК)				
ФК 1. Здатність здійснювати наукову діяльність. Планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права, всесвітньої історії, історії України та історії Криму, як складової загальної історії, філософії науки та новітніх інформаційно-комунікативних технологій для досягнення наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та суміжних галузей.	ПРН1 ПРН2	ПРН3	ПРН1	ПРН4
ФК 2. Здатність обґрунтовувати методологію наукового пізнання та захищати результати досліджень.	ПРН2	ПРН3	ПРН4	ПРН6

Використання сучасних та ефективних методик та засобів їх досліджень у самостійній науково-дослідній діяльності.				
--	--	--	--	--

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Загальна теорія методології кримінології, поняття наукового методу, методики та методології наукових досліджень. Загальнонаукові методи, що використовуються у кримінологічних дослідженнях

Метод як сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності. Підпорядкованих вирішенню конкретної задачі. Емпіричний рівень, на якому відбувається процес накопичення фактів та теоретичний – досягнення синтезу знань (у формі наукової теорії). Методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, експеримент тощо). Методи, що використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях (абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, моделювання). Діалектичний підхід, абстрагування. Процеси абстрагування в системі логічного мислення з аналізом і синтезом, індукція, моделювання, сходження від абстрактного до конкретного. Метод ідеалізації, формалізація та ін..

Тема 2. Процедура, стадії та програма кримінологічного дослідження. Методика кримінологічного дослідження

Процедура кримінологічного дослідження як послідовність дій дослідника або колективу дослідників, певні стадії (етапи) процесу кримінологічного вивчення проблем злочинності. Стадії (етапи) кримінологічного дослідження. Етапи, з яких у цілому складається процедура кримінологічного дослідження. Підготовчий етап. Розробка програми (проекту) дослідження. Визначення емпіричних об'єктів дослідження. Розробка методики цього конкретного дослідження. Проба (пілотаж) методик, їх доопрацювання. Збирання первинної інформації. Кількісна і логічна обробка зібраних даних. Інтерпретація результатів, висновки, рекомендації та пропозиції. Програма кримінологічного дослідження. Програма кримінологічного дослідження – документ, в якому описана сукупність послідовних операцій, що забезпечують: а) опис характеристики злочинності та заходів боротьби з нею; б) висновки про рівень, структуру, динаміку, причини злочинності, ефективність заходів боротьби з нею; в) прогнози змін; г) рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності правоохоронних та інших державних органів і громадських організацій. Форма та зміст програми, її розділи. Мета та завдання дослідження. Методика дослідження як система правил використання методів, прийомів та способів для проведення будь-якого дослідження. Свідоме застосування науково обґрунтованих методів. Поняття методики кримінологічних досліджень. Методика кримінологічних досліджень як сукупність конкретних прийомів, способів, засобів збирання, опрацювання та аналізу інформації про злочинність, її причини, особу злочинців, а також боротьбу з нею. Комплексність методики кримінологічних досліджень, що визначається міжdisciplinarnістю кримінології. Поєднання соціологічних та правових методів – характерна особливість методики кримінологічних досліджень.

Тема 3. Теорія та методологія кримінологічного прогнозування та кримінологічної експертизи

Соціологічні методи кримінологічного дослідження. Анкетний метод. Система соціологічних методів кримінологічних досліджень. Опитування як звернення особи, яка опитує, до опитуваної (респондента) з питаннями. Розрізняють три основних види опитування: інтерв'ю, анкетування і опитування експертів. Види анкет. Вимоги, що

висуваються до формулювання питань та до їх розташування. Види питань, що ставляться в анкеті. Організація проведення анкетного опитування. Процедура узагальнення анкет. Оцінка результатів анкетного опитування. Поняття, значення, види та методи кримінологічного прогнозування. Статистичні закономірності, що лежать в основі прогнозування злочинності. Загальне поняття експертизи. Експертна оцінка. Науково обґрунтована методика експертизи. Рівні правового регулювання. Сутність кримінологічної експертизи, її основні завдання. Фахові вимоги до експертів. Об'єкти та суб'єкти кримінологічної експертизи. Експертно-кримінологічна установа. Види кримінологічної експертизи. Організація запровадження та проведення кримінологічної експертизи проектів нормативно-правових актів.

Денна форма навчання

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/лаб.	сем.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Загальна теорія методології кримінології, поняття наукового методу, методики та методології наукових досліджень. Загальнонаукові методи, що використовуються у кримінологічних дослідженнях	30	4		4	22
Тема 2. Процедура, стадії та програма кримінологічного дослідження. Методика кримінологічного дослідження	30	4		4	22
Тема 3. Теорія та методологія кримінологічного прогнозування та кримінологічної експертизи	30	4		4	22
Разом	90	12		12	66
Залік	2	2			
Усього годин	92	14		12	66

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/лаб.	сем.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Загальна теорія методології кримінології, поняття наукового методу, методики та методології наукових досліджень. Загальнонаукові методи, що використовуються у кримінологічних дослідженнях	30	4		2	24
Тема 2. Процедура, стадії та програма кримінологічного дослідження. Методика кримінологічного дослідження	30	2		2	26
Тема 3. Теорія та методологія кримінологічного прогнозування та кримінологічної експертизи	30	2		-	28

Разом	90	8		4	78
Залік	2	2			
Усього годин	92	10		4	78

4. Організація самостійної роботи студентів

Самостійна робота є засобом засвоєння навчального матеріалу у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Для організації самостійної роботи слухач спершу обов'язково повинен ознайомитись із навчальними матеріалами наданими викладачем за наданим завданням. У подальшому, передбачається можливість самостійного пошуку додаткового навчального матеріалу, засвоєння нового матеріалу, повторення та закріплення його застосування на практиці. Надається перевага колективній роботі під контролем викладача.

4.1. Підготовка до семінарських та практичних (лабораторних) занять

Підготовка студента до семінарських занять повинна здійснюватись першочергово на основі матеріалу наданого викладачем, а також на основі додаткової літератури та додаткового наочного матеріалу. Підготовка здійснюється відповідно до плану, наданого викладачем.

Тема 1. Загальне поняття наукового методу, методики та методології наукових досліджень
Загальнонаукові методи, що використовуються у кримінологічних дослідженнях

План

1. Сутність та цільове призначення наукової діяльності людини.
2. Поняття наукового методу.
3. Поняття наукової методології (методології науки).
4. Методи емпіричного дослідження.
5. Методи теоретичного дослідження.
6. Методи, що використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження.
7. Поділ наукових методів на загальнонаукові та методи окремих наук.
8. Діалектика. Діалектичний підхід (метод) як фундаментальний метод пізнання дійсності.
9. Метод абстрагування.
10. Методи аналізу та синтезу.
11. Методи індукції та дедукції.
12. Метод моделювання.
13. Метод сходження від абстрактного до конкретного.
14. Метод ідеалізації.
15. Метод формалізації.
16. Аксиоматичний метод.

Тема 2. Процедура, стадії та програма кримінологічного дослідження

План

1. Процедура кримінологічного дослідження.
2. Значення дотримання процедури кримінологічного дослідження.
3. Загальна характеристика стадій (етапів) кримінологічного дослідження.
4. Характеристика підготовчого етапу.
5. Розробка програми (проекту) дослідження.
6. Визначення емпіричних об'єктів дослідження.
7. Розробка методики дослідження, пілотажне дослідження та

доопрацювання методик.

8. Збирання первинної інформації.
9. Кількісна і логічна обробка зібраних даних.
10. Інтерпретація результатів дослідження, формулювання висновків.
11. Форма та зміст програми дослідження.

4.2. Матеріали для самоконтролю

1. Збирання первинної інформації.
2. Кількісна і логічна обробка зібраних даних.
3. Інтерпретація результатів дослідження, формулювання висновків.
4. Форма та зміст програми дослідження.
5. Соціологічні методи дослідження.
6. Соціально-психологічні методи дослідження.
7. Психологічні методи дослідження.
8. Методи інших наук, що застосовуються у кримінологічних дослідженнях.

4.3. Індивідуальні завдання

1. Методи теоретичного дослідження.
2. Методи, що використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження.
3. Метод ідеалізації.
4. Метод формалізації.
5. Аксиоматичний метод.

4.4. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Сутність та цільове призначення наукової діяльності людини.
2. Поняття наукового методу.
3. Поняття наукової методології (методології науки).
4. Методи емпіричного дослідження.
5. Методи теоретичного дослідження.
6. Методи, що використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження.
7. Поділ наукових методів на загальнонаукові та методи окремих наук.
8. Діалектика. Діалектичний підхід (метод) як фундаментальний метод пізнання дійсності.
9. Метод абстрагування.
10. Методи аналізу та синтезу.
11. Методи індукції та дедукції.
12. Метод моделювання.
13. Метод сходження від абстрактного до конкретного.
14. Метод ідеалізації.
15. Метод формалізації.
16. Аксиоматичний метод.
17. Процедура кримінологічного дослідження.
18. Значення дотримання процедури кримінологічного дослідження.
19. Загальна характеристика стадій (етапів) кримінологічного дослідження.
20. Характеристика підготовчого етапу.
21. Розробка програми (проекту) дослідження.
22. Визначення емпіричних об'єктів дослідження.
23. Розробка методики дослідження, пілотажне дослідження та доопрацювання методик.

24. Збирання первинної інформації.
25. Застосування обґрунтованих наукових методів.
26. Поняття методики кримінологічного дослідження.
27. Комплексний характер методики кримінологічного дослідження.
28. Вплив міждисциплінарного характеру кримінології на обрання методичного інструментарію.
29. Основні методи кримінологічного дослідження та їх класифікація.
30. Математичні та статистичні методи дослідження.
31. Соціологічні методи дослідження.
32. Соціально-психологічні методи дослідження.
33. Психологічні методи дослідження.
34. Методи інших наук, що застосовуються у кримінологічних дослідженнях.

5. Критерії та система оцінювання результатів навчання

Об'єктом оцінювання знань умінь та навичок є програмний матеріал освітнього компонента, засвоєння якого перевіряється під час контролю. Завданням підсумкового контролю (заліку) є підсумкова перевірка глибини засвоєння програмного матеріалу освітнього компонента, логіки та взаємозв'язків між окремими його розділами, здатності до творчого використання набутих знань; уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту освітнього компонента тощо.

Встановлюється порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-балової університетської шкали оцінювання в розширену шкалу та європейську шкалу ECTS. Критеріями оцінювання є:

а) при усних відповідях: • повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість, емоційність та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань, інтернет ресурсів тощо); • аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.

б) при виконанні письмових завдань: • повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, уміння; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки, різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом із подальшим його оцінюванням застосовуватимуться наступні рівні досягнень студентів.

Високий рівень. Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.

Задовільний рівень. Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях.

Низький рівень. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

Незадовільний рівень. Студент не володіє навчальним матеріалом. Кожну оцінку рівня досягнень студента викладач повинен аргументовано умотивувати.

5.1. Політика курсу

Політика даного курсу передбачає роботу в команді. Дотримання академічної доброчесності. Клімат спілкування в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивного діалогу, вітається висловлювання власної думки слухача сприводу навчального курсу.

5.2. Шкала та схема формування підсумкової оцінки для денної форми навчання

<i>Семінарські заняття</i>	1	2	3	4	5	6	Інд. робота
<i>Максимальні Бали</i>	10	10	10	10	10	10	10
<i>Мінімальні бали</i>	6	6	6	6	6	6	6

№	Бали	Оцінка національною шкалою	за	Характеристика оцінки
1.	10	Відмінно		відмінне виконання
2	9	Добре		вище середнього рівня
3	8	Добре		загалом хороша робота
4	7	задовільно		непогано
5	6	задовільно		виконання відповідає мінімальним критеріям

Шкала та схема формування підсумкової оцінки заочної форми навчання

<i>Семінарські заняття</i>	1	2	Інд. робота
<i>Максимальні Бали</i>	10	10	10
<i>Мінімальні бали</i>	6	6	6

№	Бали	Оцінка національною шкалою	за	Характеристика оцінки
1.	10	Відмінно		відмінне виконання
2	9	Добре		вище середнього рівня
3	8	Добре		загалом хороша робота
4	7	задовільно		непогано
5	6	задовільно		виконання відповідає мінімальним критеріям

5.3. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання

0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу
------	--------------	---	-----------------------------------

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні.

1. Методологія наукових досліджень : навч. посібник / В. Є. Юринець. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 178 с.
2. Кустовська О.В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: Курс лекцій / Кустовська О.В. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – 124 с.
3. Лудченко А.А. Основы научных исследований: Учебное пособие / Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Прима Т.А. / Под ред. А.А. Лудченко. – К.: О-ва “Знання”, КОО, 2000. – 114 с.
4. Дрьомін В. М., Мандриченко Ж. В., Мельничук Т. В. Кримінологія : навч.-метод. посіб. Одеса: Національний університет “Одеська юридична академія”, 2015. – 144 с.
5. Сосков Р. М. Методологія дослідження кримінологічних проблем: особливості і структура. Вісник Асоціації кримінального права України. – 2015. – № 2 (5). – С. 305–312.
6. Кельман М. Методологія сучасного правознавства: становлення та основні напрями розвитку. Психологія і суспільство. – 2015. – № 4. С. 33–46.
7. Інформаційні ресурси в Інтернеті:
[Офіційний веб – портал Верховної Ради України.](#)
[Урядовий портал. Єдиний веб – портал органів виконавчої влади України.](#)
[Президент України. Офіційне інтернет представництво](#)
[Офіційний веб – портал міністерства Юстиції України](#)
[Офіційне інтернет – представництво Національного банку України](#)
[Газета Кабінету Міністрів України «Урядовий кур'єр»](#)
[Національна Академія правових наук України](#)
[Вісник кримінологічної Асоціації України](#)
[Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського](#)

Додаткові

1. Веприцький Р. С. Методологія дослідження феноменології 131 злочинності. Вісник кримін. асоціації України. – 2017. – № 1 (15). – С. 67–74.
2. Сачко О. Деякі кримінологічного дослідження професійної діяльності журналістів в Україні. Актуальні проблеми юриспруденції. 2017. – № 1. – С. 212–215.
3. Ольков С. Г. Аналитическая юриспруденция: (методология юриспруденции) Ч. 1. : учеб./Москва: Юрлитинформ, 2013. – 587 с.
4. Тимчук О. Л. Філософські засади сучасної кримінології: методологічні аспекти. Вісник Південного регіонального центру Національної Академії правових наук України. 2016. – № 7. С. 185–194.
5. Сметаніна Н. В. Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології. Харків: Право, 2016. – 192 с.